

А. ВІТЛАУ «Сталевар з Магілева». З п'ятої Удзельнічої мастацкої фотавистави «Смієдні» у дзеньні».

ДЛЯ АГІТАЦІЙНО-МАСТАЦЬКИХ БРІГАД

У сувязі з правлінням у 1965 годе у республіці здадзі мастацтва на мастацтвах Магілеўскага вострава разгараюцца агітацыйна-мастацкія бригады. Абласны Дом народнай творчасці правіў п'яцідзёныя семінары іраўнівою і агітацыйна-мастацкіх бригад клубаў і дамоў культуры, калгасаў і саўгасаў Магілеўшчыны.

Для удзельнічаў семінара былі прагматы лены і «Які сілкі праграму выступлення агітацыйна-мастацкіх бригад» і «Выкарыстанне фальклору ў выступленні агітацыйна-мастацкіх бригад».

Значнае месца ў рабоце семінара было аделана практычным заняткам. Удзельнікі прагледзелі выступленне лепшай у вобласці агітацыйна-мастацкіх бригад Дома культуры, праграма якой пабудавана на м'ясцовым матэрыяле і называецца «Лявоніха ў агітацыйна-мастацкіх бригадах».

Стаяць у адной з лепшых сельскіх устаноў культуры ў дзеньні клуб калгаса «Нарыжская Кама». Намеснік загадчыка раённага аддзела культуры Сяргея Ільчы Казырака з цэльнай расказвае пра сваё земляноў. Ён добра памятае, як там чатыры гады назад камсамольца Валя Міхалева, калгасны эканаміст, вяртаўся з вайны і пачаў будаваць будынак для сельскай культуры.

У дапамогу агітацыйна-мастацкіх бригад абласным Домам народнай творчасці падрыхтаваны і высланы на месцы мастацкія і літаратурныя матэрыялы, літаратурныя сцэнарыі: «Мы да камунізму трымаем шлях», «Лявоніха ў агітацыйна-мастацкіх бригадах», «Лявоніха ў агітацыйна-мастацкіх бригадах».

Неўзабаве ў адрас агітацыйна-мастацкіх бригад напісуе вышэйшэ літаратурна-мастацкіх і мастацкіх расправак.

А. ГОЛЫШ.

ПЕРАКЛІЧКА СЕЛЬСКИХ КЛУБАУ

На Полаччыне адной з лепшых сельскіх устаноў культуры ў дзеньні клуб калгаса «Нарыжская Кама». Намеснік загадчыка раённага аддзела культуры Сяргея Ільчы Казырака з цэльнай расказвае пра сваё земляноў. Ён добра памятае, як там чатыры гады назад камсамольца Валя Міхалева, калгасны эканаміст, вяртаўся з вайны і пачаў будаваць будынак для сельскай культуры.

У востры ў гарах. Гата прыгожая вёска на беразе Заходняй Дзвіны. Зялёным берагам узвышаюцца над ёй таполі. Светлыя дамы з сінімі акнамі, новая школа-адзінаціццагодка, два сельскія клубы. Прыемнае паўднёвае мяне, пакуль іду шырокай вуліцай.

Заняўся будынак. Але ўваходзіў у яго і бачыў Дашу гонару, прызы, граматы, прыгожа аформлены стэнд «Хімія ў сельскай гаспадарцы», стэнд пра абавязкі камсамольцаў-падпольшчыкаў. Настаўніца Кацярына Сяргеўна Акачона, якая ідуць прыёмна, расказвае, што робяць актыўнасці ў дні пераклічкі сельскіх клубаў.

Брыгада мастацкай самадзейнасці арганізавала 27 выязных канцэртаў.

НА ВОДШЫБЕ, У ПАХІЛАЙ ХАЦІНЕ

таў у суседня калгаса, настаўніца Эма Мікалаеўна Падарыгара прагнала тры лекцыі «Хімія ў сельскай гаспадарцы», рытуецца святая праца, на якой памечана ўшанаваць лепшых хлебаробаў.

Шмат карыснага і новага збіраюцца зрабіць гаранты для культурнага жыцця роднага сядла, але дрэннае памяшканне клубу — значная перашкода ў гэтай справе. Людзям прыемна паслухаць канцэрт у зале, дзе не цяжка стоць, і зусім не хочацца танцаваць на гіллі паддазе. Вядома, сякі-такі рамонт актывісты зрабілі б сваімі рукамі, ды няма матэрыялу.

Нават ад запрашэння на святую працу агаля адмовіўся. Не дана магла Карпечыну і справядлівае крытыка, выказаная ў яго адрас Іолацкі раён.

Федара Максімавіча не цікавіць сельскі клуб. Старшыня не ходзіць на лекцыі, у кіно, не з'явіўся ён і на вясёлае свята праводзіць зны, што дэманстравалі актывісты клубу.

Усяго ў калгасе 10 клубаў, 12 бібліятэк і 11 чыровных куткоў.

загадчыца клуба К. Акачона на апошняй абласной нарадзе работнікаў культуры. Больш таго, дачушыся пра гэтую крытыку, старшыня выклікаў жанчыну і грубай лаянай даў ёй да сёла.

Дарна ў адносінах да культурнага жыцця сельскай вёскі калгаснікаў, нягледзячы на тое, што не прыемна паўчыць добрыя словы пра калгасны клуб, пра калгасную мастацкую самадзейнасць? Ну, жо добры прыклад суседняга калгаса, размешчанага ў Новых Гарачыну? А ў Новых Гарачах калгас будаваў духавыя клубы з парывамі адукацыі. Зараз у ім штомесяц праводзіцца дзень брыгады, дзень жыццёвага, працуе лектарская група. Старшыня калгаса Георгій Уладзіміравіч Балышкоў — актывіст удзельніч клубных мерапрыемстваў.

Мне вельмі хацелася сустрэцца з Вамі, Федар Максімавіч, каб высветліць усе гэтыя пытанні. Але паколькі сустрэча не абылася, я вышлала звярнуцца да Вас праз гэтую газетную нататку, каб Вы адказалі на гэтыя пытанні сваім калгаснікам.

Добрым месцам адпачынку калгаснікаў з'яўляюцца клубы ў вёсках Кірава, Клепчана, Іграва. Любоўна аформлена наглядная агітацыя ў 23 бібліятэках і чыровных кутках калгаса. Тут механізатары, паловоды і жывяловоды зусёды могуць пачытаць свежы нумар газеты, цікавую кнігу, паслухаць радыё, гутарку агітатора.

БЕЛТА.

ПАКАЗВАЮЦЬ НАШЫ ГОСЦІ

ПЁТР СУСЛАЎ І ІНШЫЯ

«ДАЧНІКІ» М. ГОРКАГА НА СЦЭНЕ ГОРКАУСКАГА ТЭАТРА ДРАМЫ

Ен сядзіць на прыступках лесвіцы, спакойны і ціхі. Іншыя — тыя, яшчэ крычаць, мітусяцца, лаюцца. А Пётр Іванавіч Суслаў, здаецца, толькі чакае, пакуль яго прыгужуць-жонка прыняе яму руку. І яны пойдучэ прач адсюль. Ен ужо выказаў на ўвесь голас свой «маніфест абывацеля». Гэта было ў пяціраднёй дзеі «Дачнікаў», калі раітам з вуснаў інжынера Суслава сарваліся злыя і непакісна-кагожныя словы. На нейкую хвілінку ён унёўся на п'едэстал, з ягона людзі яго характару адны раз у жыцці гавораць праўду аб сабе і іншых. На п'едэстале перад «дачнікамі» была фігура ваўнічанага і перакананага абывацеля. А потым усе сціраліся, шумелі, разважалі ўгола і дацху. Ен жа анарок трымаўся быццам у цяжкім.

В. Кузняцоў (Басаў), Э. Суслава (Варвара Міхайлаўна), Р. Вадурына (Юлія Філіпаўна), Н. Валодына (Мікалай Замыслаў), Б. Коціца (Якуў Шалімаў), — гэта гісторыя пошукаў Інтэлігентам адказа на вельмі важнае для іх пытанне: «Навошта мы?» Грамадскія і працоўнае жыццё па-за межамі «дачы Басавы» цікавіць іх, бадай, толькі таму, што нудзе там яны здабываюць грошы, каб і надалей заставацца «дачнікамі». Вось прычына няўпэненасці і суму гэтых людзей. Вось крыніца іх незадавальнення асабістым лёсам і жаданне зрабіць хоць што-небудзь, што апраўдава б само існаванне прыжарнага і фінансістаў. Яны жывуць у гэтым асяродку здражэваюць мучам, тыя ў сваю наргу мяляюць палітободзі, маруючы час і проста займаюцца балбатнёй, чытаюць дакладніцы «аршывы» і пустыя навалы, — і так штодзень.

Ходзіць сярод іх інжынер Пётр Іванавіч Суслаў — адзін з самых азобленых і няшчасных, прыглядаецца, прыслухоўваецца. І калічым позіраем бягаласных вачэй свідруе кожнага, у кім угадава магчымага палітободзіна свай-жонкі Юліі Філіпаўны. Ен лепш за іншых ведае, што ўсё прыгэкае ў гэтых людзей — мана. Яны надукачылі напыльшчыя словы, лжывыя вясельце, якімі атручана, здаецца, кожнаму з іх хацелася б адчуваць сябе ганемам прыгожым і таму няшчасным. Аднак Басаў ці то з дакорам, ці то спагадліва ўсміхаецца ў адрас пісьменніка Шалімава: «Ты чалавек прыгожага слова... Той крыху пазней адказвае: «Шчыра дзякуй, я можа быць, адно мо бы зрабіць есці, значыцца, трэба пісаць...» Варвара Міхайлаўна Басавы амаль што з мужчынскай жорсткасцю абавяляе: «Мы за надыта многа даруем, Гэта слабацька... Яна збірае ў нас павагу адно да аднаго...»

Пёска Максіма Горкага, як не працягаў і паставіў рэжысёр Б. Воранаў і сыгралі артысты

Іах з тасту роля Суслава параўнальна не таяна ўжо і вялікая, артыст нават перадае ўнутраную дыялектыку роздуму і паучыцця свайго «героя».

Як вымаўляецца ім маналог Патра Іванавіча Пакуціна і радучы, шчыра і зносна: «Мы ўсе тут дзеці мяшчан, дзеці бядняцкіх людзей... Мы шмат гадалі і хвалявалі ў юнацтве... Мы хочам паесці і адпачыць у сталым узросце — вост наша псіхалогія. Яна не падабаецца нам, але яны зусім натуральна і іншы быць не можа!»

І яшчэ — «дачнік» драма ўсяго Іштэга жыццё ў стане спалоху. Толькі Пётр Суслаў адносна спакойны, бо такое жыццё абрана ім самім; ён жа «не малыны», а дарослы абывалец, прычыповы, упарты — са стакам. І артыст В. Самойлаў вельмі тактоўна да гледачам аразумець, што гэтая спаміналь істада добра ведае, чым прымушае лёс разважача такія вост чыровных «дачнікаў».

...Ен сядзіць на прыступках вярды, спакойны і ціхі, Гэта спакой і шчыра вясельна. І бярэ ён руку прыгужу-жонкі Юліі Філіпаўны, быццам напружана разважача наўзасёды. Мамынальня, па інерцыі яшчэ крычыць Пётр Суслаў некуды за драўляны «Басавы». Ідзе дамоў гэты бядняцкі абывалец з Інтэлігентаў. Дзе ён, ягоны дом?

Тамі мастацкім аформам закарчавана спектакль «Дачнікі» ў паставіў артыстаў з горада Горкага. Гледачы ўдзячна аплаўдаюць калектыву тэатраў і інтэрпрэтаруў складала творчага жыцця развалючый рускай Інтэлігентцы.

...Вось ходзіць па сцэне, злучоца аб выхуючы зраду, люць гаралку або гуляюць у шахматы людзі, якія ўжо і не Інтэлігенты нават, а сапраўдныя «дачнікі», — а сённяшнія гледачы ўважліва сочаць за паводзінамі гэтых сыхіх і неспакойных абывацеляў. Мабыць, варты прыгэдаць: упершыню ў друку пёска Максіма Горкага з'явілася ў 1904 годзе.

Некалі А. В. Луначарскі заўважыў, што нам «патрэбна гіганцкая і складаная сацыяльная дэзінфекцыя, каб вакол нас і ў нас саміх знішчыць сляды... абывалецтва». Супраць якой здаўна змагаецца перадавое мастацтва. І добра, што ў Мінск нашы госці прывялі сціганы твор, пазабавены хростамагіната лоску, зольныя вясці вакол нас такую вост дэзінфекцыю супраць праўды абывалецтва. Супраць пераклічкіў мінугата. Міркуючы на настроі глядзельнай залы, мінчане зразумелі гэтую бяліну скіраванае творчых намаганіяў чужоўнага ансамбля актывіраў, аб'яднанага ўладарнай думкай рэжысёра.

Барыс БУР'ЯН.

з усімі наладжваць пікіны пад блакітным небам — з гаралкай, плёткамі, анекдотамі, «украдзежымі папалункамі» і надакучлівым «прыгожым» правамом.

Пёска надзвычай цікава для выканаўцаў: паспрабуеце вызначыць скразную дзею персатэжаў, якія ўвесь час пераважаюць размаўляючы, спрачаючы і разважачы Рэжысёра, зыходзячы з тэксту М. Горкага, знайшла агульную скразную дзею ў тым, што кожны з «дачнікаў» па-свойму, але настойліва імнецца апраўдаць сябе ж ва ўласных вачах, патаніць у пакоу велічыня або наўмысна цынічных і як мага больш «прыгожых» слоў жыць істада раштэка сумлення. Як гэты шматгучны і дэклінацыя робіць, напрыклад, артыст В. Кузняцоў у роля Суслава. Басаваў Іштэга прафесійнальна пра смочка яго тлумачыць, паказвае козы абдзялююць вольныя дрэўцы, пасаджаныя нейкай шчодрай дукай над вокнамі.

Гэта і ёсць наш клуб, — гавораць сустрэчыны.

Заняўся будынак. Але ўваходзіў у яго і бачыў Дашу гонару, прызы, граматы, прыгожа аформлены стэнд «Хімія ў сельскай гаспадарцы», стэнд пра абавязкі камсамольцаў-падпольшчыкаў. Настаўніца Кацярына Сяргеўна Акачона, якая ідуць прыёмна, расказвае, што робяць актыўнасці ў дні пераклічкі сельскіх клубаў.

Брыгада мастацкай самадзейнасці арганізавала 27 выязных канцэртаў.

АГЕНЬЧЫКІ ў СТАНОЎ КУЛЬТУРЫ

Шмат новага, цікавага можна сустрэць сёння ў рабоце многіх сельскіх устаноў культуры.

Аператыўныя групы па пераклічцы сельскіх клубаў, створаныя ў раёнах з прадстаўнічой арганай друку, камсамольцаў, культурна-асветных устаноў і прафсаюзаў, абавязваюць вопыт работ лепшых клубаў, бібліятэк, чыровных куткоў, падтрымліваюць новае, што паўляецца ў іх рабоце.

Уроў гэты знаходзіць шырокае адлюстраванне на старонках мясцовага друку.

Нядаўна ў сельскагаспадарчай арцелі імя Суворава, што на Віцебшчыне, адкрылася кафі «Агеньчыкі». Аб яго першых кроках работы расказвае ў газеце парткома Віцебскага вытворчага ўпраўлення «Ленінская праўда» старшыня ўпраўлення калгаса А. Кавалеў. Першымі наведвальнікамі кафі былі праслаўленыя хлебаробы і старшасельскія м'ясцовыя школы. За традыцыйна шклянкі кавы стэры каваль Сямён Козлоў расказваў моладзі, як і першыя гады Саюзнай улады даўся ляму арганізоўваць сельскі актыў на барацьбу за

новае жыццё ў вёсцы. Устаўніком С. Козлова дапоўніў ішыя ветэраны калгаса. Яны ўстаўнілі пра сваё цікавае дэзінфекцыю, параўноўвалі яго з тым, што мае моладзь вёскі сёння. Калгаснікі гарвалі і пра будучае роднай гаспадаркі. Самадзейныя артысты дэмагелі зрабіць адпачынак у кафі цікавым і вясёлым.

На свой чарговы «Агеньчыкі» ўпраўленне калгаса вырашыла запрэца механізатару трох арцелей: імя Суворава, імя Энгельса, імя Куйбышава. Калгаснае кафе — новая цікавая форма клубнай работы.

Газета парткома Навіжскага вытворчага ўпраўлення «Чыровны сцяг» у адным з апошніх нумароў расказала аб агітацыйна-вытворчай мастацкай брыгадзе, у якую ўваходзіць лектара, перадачы сельскагаспадарчай вытворчасці і самадзейныя артысты. Ён асноўны маршрут — эканамічна адсталява калгасы і саўгасы. Там удзельнікі брыгады прапагандаюць перадавы вопыт, выяўляюць і дэмагелюць выпрыяцця недахопы ў той ці іншай гаспадарцы.

Газета таксама паведавала аб рабоце Козлоўскага вытворчага

ўпраўлення «Зара» ў артыкуле «Агітацыя — кожная брыгада» расказала аб гэтай цікавай форме клубнай работы, якая, безумоўна, знойдзе свой водгук у сельскіх устаноў культуры.

На старонках газеты парткома Лунінскага вытворчага ўпраўлення «Ленінскі шлях» загадчык Мокрэўскага сельскай бібліятэкі Ул. Кавалеў расказвае, як агітацыйна-вытворчая брыгада Свінцэўскага сельскага Дома культуры ўмела раскрыстоўвае мясцовыя факты ў канцэртах. Агітацыя мае таксама і атэстычную праграму. Яна называецца «Без бога — шырай дарога». Лектар прыводзіць мясцовыя факты, затым ставіць хімічныя доследы, якія выкываюць «боскія кудры царкоўнікаў». Присутныя на вечары могуць пазнавацца з выстайкай рэпродуцыі карцін на атэстычных тэм, пачытаць мясцовыя газеты, уключыцца ў «Голас бязбожніка». У заключэнне вечара самадзейныя артысты даюць канцэрт, у праграме якога атэстычныя бакі, вершы, частушкі, сцэнкаі.

Старонкі многіх газет парткомаў вытворчых ўпраўленняў сталі сапраўднай трыбунай перадавога вопыту сельскіх работнікаў культуры і іх актывістаў.

І. АЛЕКСЯЕВІЧ.

УКРАЊНСКАЯ АРТЫСТЫ ў УЗДЗЕ

У жыхароў гарадскога пасёлка Уздзе пабывалі артысты Цярнопальскага дзяржаўнага ўкраінскага музычна-драматычнага тэатра імя Т. Р. Шаўчэнка.

туры яны паказалі драму Т. Шаўчэнка і Т. Тагашоўнага «Маці-най-мічка». Жыхары Узды цёпла віталі дарэгіх гасцей.

С. МІХЕД.

ПІСЬМЕННІК — ВЁСКА — ХІМІЯ

[Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

якой гаварылі ўдзельнікі сустрэчы, — заўважаль і адлюстравваць новае, што будзе нараджацца ў характары чалавека, у псіхалогіі, ва ўзаемаадносінах людзей у выніку карнай змены вытворчага працэсу. Падрабязней на гэтай думцы спыніўся І. Дуброўскі.

— Удасканалеце вытворчага працэсу, — сказаў ён, — не можа не ўдзяваць на псіхалогію, на мысленне, на адносіны чалавека да працы. Селінін, які араў сахоў, думаў і разважаў інакш, чым трактарыст, які валодае магучай тэхнікай. А хімізцыя ж яшчэ вышэй узніме Інтэлект працаўніка. Увоўлеце, якім складаным, якім цяжкім, якім шырокім на культурных запатрабаваных стане наш рабочы і селінін! Думачы наш свамі будучымі твораі, мы павінны гэта ўлічваць.

Аб новым, што нараджацца на вёсцы, гаварыў і Кірыла Пракопавіч Арлоўскі. Свае думкі ён падмацаваў разглядан кнігі варонежскай пісьменніцы Воліі Крэтавай «Чалавек бачыў ў справе». Даведзшыся, што пісьменніца будзе ўдзельнічаць у сустрэчы, на якую запрацілі і яго. Кірыла Пракопавіч уважліва прагучаў ён нарысы. У сваім выступленні ён адначасна туюнку наіраўнасьць, чуласць пісьменніцы. Гэтай чуласці да новага, сказаў Кірыла Пракопавіч, на жаль, не стае многім нашым пісьменнікам.

Толькі пісьменнік-грамадзянін пісьменнік які ўсім сэрцам адчувае вост абавязак перад часам і народам, можа ўнесці дастойны ўклад у ажыццяўленне вядняй задачы, пастаўленай

партый. Да гэтай думкі ўдзельнікі вярталіся яшчэ і яшчэ.

Дырэктар Інстытута земляробства Акадэміі навук БССР В. І. Шмепель прыгэдаў уражанне, якое некалі зрабіў на яго і яго таварыш-радыё працавіц змяшчана ў «Літаратурнай газеце» артыкул К. Букоўскага пра тое, як у Вялікай вобласці захапіліся палітободзіна, заідбалі траву, і жывяладоўцаў, асноўнага для той мясцовасці сельскагаспадарчага галіна, пачала праходзіць у зямлянд. У той час з друку панавалі процілеглыя погляды. Каб выступіць супраць іх, пісьменнік павінен быў не толькі наведра верыць, што праўда на яго баку, але і мець грамадзянскую мужнасць. Затое артыкул яго сапраўды прынес карысць навуцы і сельскай гаспадарцы.

Г. Цыруліс (Рыга) і В. Пятывічус (Вільнюс) гаварылі аб тым, што пісьменнік павінен быць «впердзі-спердзі» іравацца ў сваёй рабоце пачуццём персептывы, а не ілюстрацыйскімі задачкамі.

— Складана такая традыцыя, што літаратар выязджае да героя свайго будучага нарыса часцей за ўсё на слядах якой-небудзь пастаўлены ці падае, што атрымаўся ўдомасць, — сказаў Г. Цыруліс. — У нашарадзі чалавек або вышэйшы ў пераможым у саборніцтвае — вост і накідаюцца на яго рысы. Літаратар не быў з героём побач, калі той ішоў да свайго перамогі, калі перавадзьяў жыццяні. Літаратар прышоў у істада і потым дамаўляецца ў чалавека, калі і пры якіх абставінах прыйшла яму ў галаву плённая

дэма, якія абдываюцца ў псіхалогіі людзей, ва ўзаемаадносінах паміж імі, мы ведаем слабой. Я аднойчы выказаў ужо гэтую думку, калі мы абмяркоўвалі на пасяджанні прадзіумна Саюза пісьменнікаў работу рэдакцыі часопіса «Беларусь». У гэтым часопісе друкуецца шмат апавяданняў. Калі чытаеш кожнае з іх асобна, ніякіх прэтэнзій не маеш, бо чыста прафесійна-налынае майстэрства нашых празаікаў вырастае. Але прагледзіць падшыўку часопіса за год, і бачыш, што сённяшняга дня нашай вёсцы, нашай рэспублікі з апавяданняў фактычна не вядо і праблематыкай свай і характарамі героўў амаль усе яны ў мінуглым, прытым, не вельмі блізка мінуглым.

Галоўны рэдактар газеты «Літаратура і мастацтва» Н. Пашкевіч таксама выказаў зрывоу з поваду гэтаго, што некаторыя аўтары, асабліва моладзь, ударыліся ў чысты псіхалогізм і лічачэ гэта дасягненнем, хопь вядома, што лепшыя творы класічнай і сучаснай літаратуры выязначана спалучэннем глыбокай псіхалогічнай распрацоўкі і вобразу з галоўным «рухавіком» людзей у працы.

Не згадзіўся Н. Пашкевіч з пяронамі асобных удзельнічаў размоваў, нібыта рэдакцыя газет і часопісаў баіцца вострых, канфліктных артыкулаў і нарысаў.

— Прынамсі, у нас у Беларусі, — гаворыць ён, — рэдакцыяні даводзіць выконваць якраз процілеглую функцыю — праесці пісьменнікаў: напішыце, калі ласка, больш востра, канфліктна, праблемна, так, каб артыкул ці нарыс выклікаў водгук чытачоў, каб па слядах яго можна было чакаць канкрэтнага разгавання, палітычнай спраы на месцы, куды вы выязджаеце. На жаль, такога гарачага,

бязгата матэрыялу ніхто з літаратараў пакуль у рэдакцыю не прыносіць...

ПІЛХАНАў некалі сказаў, што бываюць эпохі, калі ў дом мастацкай літаратуры ўваходзіць публіцыстыка. Наш час, гаворыць Г. Марані, іменная такая эпоха. Памыляюцца літаратары, якія лічачэ, што гэты і клачэ паты хіміі і сельскай гаспадаркі — гэта справа толькі нарысцістаў і публіцыстаў. Па-першае, сродкі публіцыстыкі трэба шырай выкарыстоўваць у так званай «чыстай» мастацкай літаратуры — у раманах, апавесці, апавяданнях. Па-другое, пісьменнікі, якія стала працуюць у іншых жанрах, павінны актывней выступаць і ў жанры публіцыстыкі. Чаму б, скажам, празіраў, які рытуе матэрыял для рамана ці апавесці, па ходу работы не напісаць артыкул або нарыс аб людзях, з якімі ён сустрэўся, рытуючы гэты матэрыял? Аператыўны расказ пра факты, якія яго ўсхвалявалі, толькі дапамагае пісьменніку асэнсаваць іх для мастацкага ўвабслення, вышчыць зерне, аддзяліць галоўнае ад другараднага.

Гавораць за круглым сталом не ра краналася становішча публіцыстыкі, прынамсі, нарыса і адносна да яго з боку крытыкі і літаратурынальства. В. Балышкоў (Кіеў) цалкам прысвечыў сваё выступленне актуальным пытанням гэтага важнага жанру. На яго думку, у рускай, украінскай і беларускай літаратуры адбываецца дэвальвацыя нарыса. У крытыцы гэты жанр не ўлічана. Прызнаныя майстры нарыса, не хочучы адчуваць сябе пасыпканамі ў вялікай літаратуры, заняліся раманаімі і п'есамі. Асабліва не дараваліна, гаворыць В. Балышкоў, што на старонках газет і часопісаў

рэдакцыяні сталі праблемныя нарысы.

І. Дуброўскі ўспамінае, што ў першым томе «Літаратурнай энцыклапедыі» ў артыкулах пра тры савецкія літаратуры — азербайджанскую, армянскую і беларускую — жанру нарыса і пісьменніка, які ў ім працуюць, не прысвечана ні радка. Значыць, пра важнасць нарыса нашы тэарэтыкі толькі выказваюцца, а ў глыбіні душы лічачэ, мусіць, іначай. Між тым, я ўцверда лічу, гаворыць І. Дуброўскі, што нарыс — гэта крыніца, якая жыць астатнія жанры літаратуры.

— Наўрад ці заахоўваць працу ў жанры нарыса той факт, што толькі радная работа нарысціста, асабліва моладда, будзе заўважана ім-небудзь са старэйшымі майстроў, будзе адрэзана, — гаворыць І. Дуброўскі. — Або яшчэ прыклад дыскрымінацыі нарыса: апавяданні і ўрункі з апавесці «Літаратурна-нарысцкае друкарства» паргатаў аўтара, з кароткай яго біяграфіяй, а да нарыса і нават сама лепшага, партрэт і біяграфія аўтара не дадаюцца ніколі!

Да гэтых заўваг крытыкі і рэдакцыі літаратурных выданняў, безумоўна, трэба прыслухацца.

рэдакцыяні сталі праблемныя нарысы.

І. Дуброўскі ўспамінае, што ў першым томе «Літаратурнай энцыклапедыі» ў артыкулах пра тры савецкія літаратуры — азербайджанскую, армянскую і беларускую — жанру нарыса і пісьменніка, які ў ім працуюць, не прысвечана ні

У ЗАЛАХ МУЗЕЯЎ

АБМЕН КАТАЛОГАМІ

Дарэкаўскі мастацкі музей БССР абмяняецца сваімі выданнямі з многімі мастацкімі музеямі краіны.

Так, напрыклад, Іркуцкі Саюз мастакоў праслаў каталог выстаўкі твораў майстроў пэндзля Іркуцкай вобласці. Ад Пермскага дзяржаўнага мастацкага галерэйнага музея каталог выстаўкі 1963 года. Праслаў каталог выстаўкі Івазская дзяржаўная мастацкая галерэя імя Т. Р. Шаўчэнка Федэральскай нацыянальнай галерэі павілі бібліятэка Беларускага музея маніграфій і каталогаў выстаўкі мастака К. Багавіцкага.

У сваю чаргу Мастацкі музей БССР у бліжэйшым дні вышле каталог і афішу рэспубліканскай выстаўкі 1963 года многім музеямі. Перадчыніка Мастацкага музея БССР абмяняецца літаратурай з музейна-зааграфічнымі каталогамі і каталогамі мастацтваў і выяўленчых мастацтваў Варшавскай нацыянальнай галерэі. Прислаў і на мастацкіх Фердынанда Рушыцы, які жыве ў гэты год у Варшаві. Асобна частку гэтага выдання займае пералік работ мастака. Прыведзены спіс адобраных маляўніц, арганізаваны іх не захавалі (включылі) кнігі, плакаты, розныя друкарскія адбіткі. У кніжкі каталога Фердынанда Рушыцы дадзены ілюстрацыі яго твораў: «Перад маскістам», «Каталог мастацтваў і выяўленчых мастацтваў музея БССР».

З РОЗНЫХ ГАРАДОЎ

Маленькі будынак недалёка ад вакзала стаяў у Орша. У ім — музей слаўнага партызанскага героя Канстанціна Заслонава. Кожны вечар будынак выходзіць ажурна прыгожым, каб паказаць жывым і дзейнаму алегандрава война. Толькі ў гэтым месцы музей наведваў экскурсанты Гомеля, Шклова, Сяно, Мінска — усё каля дзвюх тысяч чалавек.

АБ КАМСАМОЛЬСКАЯ СЛАВЕ

«Мар'я Горка, школа № 1. Музей гісторыі камсамола БССР». Адрас не зусім звычайны. Тым не менш, яго ведоўць за межамі нашай рэспублікі. Восем ужо чарговых год па гэтай адрасу прыходзяць пісьмы, бандэролі, пашылкі. У іх — каштоўныя матэрыялы: успаміны былых камсамольцаў аб грамадзянскай вайне, першых гадах Савецкай ўлады, аб героях Вялікай Айчыннай вайны, многа фотаздымкаў розных гадоў.

Так у адным з пакояў школы па ініцыятыве вучняў і выкладчыцы гісторыі Н. Пацёхінай пачаў стварацца па сутнасці адзін у рэспубліцы музей гісторыі камсамола. За гэты час сабраны шмат каштоўнага матэрыялу: дакументаў з Мінска, Магілёва, Брэста, Адыса, Севастопалю, Асабліва цікавыя аповесці наступленыя. Гэта дакументаў аб жыцці і партызанскай дзейнасці камсамольцаў Лябкі Гайдучонак. Прислаў свае успаміны былы камсамольца, аб-

роўца Брэсцкай крэпасці Уладзімір Ткачук.

У музеі створана некалькі экспазіцый. Яны з густым аформленым.

За апошні час паступіла многа фотаздымкаў і дакументаў аб камсамольскіх гэтых дзён — героях самігодкі.

НАПЯРЭДАДНІ АДКРЫЦЦЯ

Ужо німаго часу засталася да адкрыцця Беларускага дзяржаўнага гісторыя-археалагічнага музея ў новым памяшканні. Супрацоўнікі музея закончылі складанне тэматычнай экспазіцыйнага плазана. Адначасова працягваецца збор матэрыялаў па прыродзе і гісторыі рэспублікі.

Надаўна атрымана з Львова манета друкарскага станка XVI стагоддзя ў натуральную велічыню. Магчыма, што на такім станку друкаваў свае першыя кнігі беларускі кнігадрукар Георгій Скарына. Набыты інігі XVII стагоддзя, выданыя ў беларускіх друкарнях Куцеяна, Магілёва, Вільні-чад.

Анадамія навуі БССР перадала музею археалагічныя матэрыялы з раскопак старажытнага Полацка XI—XIII стагоддзяў. Сярод іх — вырабы рамеснікаў, прылады працы сялян.

Цікавыя фотакопіі дакументаў аб беларускіх прыгонных сялянах Федоры Міронавай, урадніцкай вёсцы Пагірыцкага Полацкага павета. Яна ў гады Айчынай вайны 1912 года з рыжынаю для жыцця дэставала з акупіраванага непрыцялем Полацка каштоўныя звесткі для рускай арміі, за што была ўдасцёна медалі і грашовай ўзнагароды.

У музеі надаўна паступілі два наклады старажытных манет з Леўскага і Кіраўскага раёнаў. Сярод іх манеты Куляндзіні, Швецкі, Вялікага Літоўскага княства.

ДАПАМАГЛІ МАЙСТРЫ

МАСТАЦТВА

Вучні 2-й Глушакі школы вырашылі стварыць пры школе музей У. І. Леніна і карцінчыу галерэю. Яны звярнуліся з пісьмамі ў музей, да мастакоў і скульптараў рэспублікі з просьбай дапамагчы ім у гэтай справе. Некаторыя музеі праслаў ілюстрацыі, пашылкі і ўспаміны аб сустрэчах з У. І. Леніным.

Альбом рэспубліканскіх прыйшоў з Кіева ад народнага мастака СССР В. Касіяна. Народны мастак БССР скульптар А. Глебаў падарыў свае работы скульптары брату М. І. Робертману падарылі вялікі бюст У. І. Леніна. Атрымаў падарунак і музей ад скульптара С. Адашкевіча, мастакоў Н. Варвановіч, М. Манасона, І. Белановіча.

З Вялікай чужаземца паставіўся да просьбы музея мастак Ф. Зільберт. Ён падарыў калекцыю мастацкіх керамічных вырабаў, бюст А. Пушкіна і скульптурную ілюстрацыю да беларускай казкі «Каваль-Варнух».

У ЦЕНТРАЛЬНЫМ ДЗЯРЖАЎНЫМ АРХІВУМ

ПРА СТАНІСЛАВА МАНЮШКУ

У Цэнтральным дзяржаўным архіўным фондзе «Мінскае двароенскае депутатскае аб'яднанне» была знайдзена справа аб дваранскім паходжанні роду Манюшкі. Са справы відаць, што вялікі польскі пампадзітар Станіслаў Манюшка быў у адміністрацыі Ігуменскага павета (цяпер Чарэўскі раён).

Дваранскі род Манюшкі ўжо ў XVI стагоддзі лічыўся старажытным. Дзед пампадзітара Станіслаў Манюшка быў ваенным судзей войска Вялікага княства Літоўскага, валоўдаў маёнтка-

мі ў Мінскім, Барысаўскім і Ігуменскім паветах. Бацька пампадзітара, Чэслаў Манюшка, нарадзіўся 2 ліпеня 1790 г. жыў у Ігуменскім паеве, быў маёрам Войска Польскага. Ёсць прапанне Чэслава Манюшкі мінскаму губернатара ад 7 жніўня 1821 г. аб дазволе выехаць у Варшаву. У 1855 г. і 1864 г. бацька пампадзітара прасіў выехаць яму пашпарт для праезду ў г. Вільню.

У справе — копія выніскі з метрычных кніг Смільвіцкага павета аб нараджэнні і хры-

шчэнні 5 мая 1819 года Станіслава Манюшкі.

З адносна мінскага губернскага прадавадзіцеля дваранства за № 239 ад 26 сакавіка 1843 г. мінскаму грамадзянскаму губернатара відаць, што Станіславу Манюшку быў выданы пашпарт 12 лістапада 1841 г. за № 824 для праезду ў Віленскую губерню ў Санкт-Пецярбург, і што тэрмін пашпарту скончыўся, а С. Манюшка мае намер выехаць у тым жа месцы, дзе ляжы чарговы прасіў прадоўжыць тэрмін пашпарту.

У 40—50 гадах XIX стагоддзя Манюшка жыў у горадзе Вільні.

У справе ёсць копія метрычных выніскі аб хрышчэнні трох сыноў Манюшкі — Яна, Станіслава, Баляслава і Івана.

З дакументаў відаць, што ў 1868 г. Станіслаў Манюшка жыў у Варшаве і працаваў «дырктарам польскай оперы».

Сын кампазітара — Станіслаў у 1868 г. працаваў у Варшаве чыноўнікам у мясціні, а Баляслаў — быў артыстам Вялікага тэатра ў Варшаве.

У 1872 г. пасля смерці Станіслава Манюшкі яго жонка Александра Кесаварна Манюшка вядзе прасіў аб зацвярджэнні і дваранстве яе з сынамі.

У справе ёсць прапанне сыноў, унукаў Манюшкі аб зацвярджэнні іх у дваранстве.

Перапіска Мінскага дваранскага дэпутатскага сабравання, паватовага прадавадзіцеля дваранства з нашчаскамі кампазітара працягвалася да 1916 года.

Я. БРАВЕР.

ПА ГІСТАРЫЧНЫХ МЕСЦАХ

У аддзел экскурсіі Мінскага гарадскога аддзялення таварыства «Веды» пазванілі. Чалавек паведаваў, што ён разам з сям'яй едзе з Вільноса ў Маскву. Вышлілі спыніцца ў Мінску, азнаёміцца з горадам. Ці можна наладзіць экскурсію?

Таніх званіў у аддзел экскурсіі многа юных дзяцей. Просьбы гэсцей задаваліся ўсё часцей ад вуліцы да вуліцы, спыняцца на плошчах, ля будынкаў з мемарыяльнымі дошкамі. З вялікай увагай слухалі гэсцей, расказ аб тым, як на руінах палілішчак выраў чужоўны горад.

Асабліва шмат экскурсантаў у гэты дні, напярэдні 20-й гадавіны вызвалення Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў. У Мінск прыходзіць экскурсійны павоз. Адзін такі павоз прыбыў з Валгарда. Гэсці пазнаёміліся з выдатнымі месцамі Мінска, павяліваючы на месцах бабў і партызанскіх стаянкаў у гады Вялікай Айчыннай вайны. У бліжэйшым дні ў Мінск прыбудуць экскурсійныя павозы з Арменіі і Масквы.

18.00 — «Днепрапятроўск — горад металургаў і хімікаў». Перадача з Днепрапятроўска, 19.00 — тэлевізійныя навіны (М), 21.30 — тэлевізійны клуб «Кінаагляд» (М), 20.00 — «Мастэры мастацтваў» Народнага мастацтваў і мастацтваў Рэспублікі Беларусь, 21.30 — тэлевізійныя навіны (М), 22.00 — «Лодзі і Сувавіч» (М), 22.25 — «Гэта дачыць адзіна» (М).

17 чэрвеня, 17.20 — праграма перадач, 17.25 — да 20-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Для школьнікаў «Юныя абаронцы». Сустрэча пінераў з удзельнікамі абароны Брэсцкай крэпасці А. Мачонам, 18.05 — тэлевізійныя навіны, 18.15 — «Свет сёння» (М), 19.00 — «Лодзі і Сувавіч» (М), 19.25 — праграма перадач (М), 17.25 — для юнацтва, «Час і я». Перадача 2-й (М), 18.15 — «Я зямлю люблю». «Сябры балгарскай культуры» Кінаархів, 19.00 — опера Г. Майбарды «Тарас Шаўчэнка». Спецтэлэфі Кіяскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра оперы і балета імя Шаўчэнка. Перадача з Кіева. У перапынку тэлевізійныя навіны (М), 21.30 — тэлевізійны клуб «Кінаагляд» (М), 20.00 — «Мастэры мастацтваў» Народнага мастацтваў і мастацтваў Рэспублікі Беларусь, 21.30 — тэлевізійныя навіны (М), 22.00 — «Лодзі і Сувавіч» (М), 22.25 — «Гэта дачыць адзіна» (М).

16 чэрвеня, 17.30 — праграма перадач, 17.35 — для дзяцей «Зайчычкі каля ліній», 18.05 — тэлевізійныя навіны, 18.25 — «Дачка зямлі Яраслаўскай». Тэлевізійны фільм, 18.55 — фестываль кінафільмаў, прысвечаны 20-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. «Прыгажосць і праца». Расказ пра Міжнародны сімпозыум па вестцыях у вятворчым, 20.15 — «Беларусь, рэспубліка мая». Кінаархів, 21.05 — да 20-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. «Сустрэчы з цывільнымі людзьмі». Расказ пра пінераў-апазіцыянараў Вяршыню Пярэбура, 21.30 — тэлевізійныя навіны (М), 22.00 — «Наш друг» — дак. мастак Херульф Відструп» (М), 22.25 — «Фанатэўра» і спорт.

«Другая праграма, 17.25 — праграма перадач (М), 17.30 — для дзяцей, «Казкі пра мышаў». Перадача з Ленінграда.

НЕЗВЫЧАЙНЫЯ КІНАЗДЫМКІ

Расказвае старэйшы савецкі кінааператар Іван ФРАЛОЎ

Гэта было пастаноўлена назад. У п'ясе, адпраўлены з польскага горада Кракава ў Волгаду на імя машы Марый Алксандраўны, Уладзімір Ільіч Ленін (які падпісаўся ініцыяламі «Твой В. У.»), між іншым, зазначыў: «Быццлі мы тут у сінэма «Справа Бейліса» (ператварылі ў меладраму)».

У папярэднім п'ясе з Польшчы Ленін і Надзежда Канстанцінаўна паведамылі, што ў вольны час яны бываюць у кінематографіе.

Упамінаюць аб тым, што У. І. Ленін глядзеў на экране «Справа Бейліса», ёсць у індэксу выпушчаным зборніку «Саме важнае з мастацтваў, Ленін аб кіно».

У дазвазе, якая датычыць гэтага факта, у кнізе сказана: «Справа Бейліса» — праважыццёвы судовы працэс, арганізаваны ў 1913 г. у Кіеве царскім урадам супраць Я. Бейліса, Льюва абвінавачванага ў забойстве хрысціянска-агульнага абурэнне судовой ініцыятыўнай. У радзе гарадоў адбыліся рабочыя дэманстрацыі пратэсту. Унік камітэт па абароне Бейліса, які выпусціў адрозну да грамадска-спісаную Караленкам, які прыбыў у Кіев».

Некаторыя фотарэпастандэнды левых газет і мнэ. — названнае таварыства «Варат»; дэманстрацыі стужкі былі забаронены ўладамі. Фільм быў прададзены

пракурора, падстаўныя сведкі — пераапанутыя паліцэйскі, праваапераў Веру Чыбырак, абаронцаў. Абвінавачваема Бейліса — была прамачынка цацельнага заводу дастаўляла ў закрытай карэце. Натойн ля будынка кожны дзень яго гасціна сустракаў і правадзіў да ўваходу ў залу суда. Суправаджаў яго ад карэты да дзвярэй суды ўдзельніцы паліцэйскай канвой з агонейнымі ішмакмі.

Чаму вы стаіце тут, не ідзеце ў залу суда? — звярнуўся раптам да мяне Уладзімір Галанцінэвіч Караленка.

Нас не прапускаюць. — ськазаў фатографы, якія акружылі яго.

Не прапускаюць! А фатографы манархічны газет там здымаюць! — не ўважваючы абурэння, ськазаў п'ясеменнік і пайшоў у залу суда.

На тры дзень ён сам стаў ля ўваходных дзвярэй і прымушваў паліцэйскую ахову прапусціць нас — і фатографы — у будынак. Але ў зале суда не чапала святла для кінадымкаў. Давялася раскрыць камеру і рабыць здымкі пры ўспышках магія. Караленка спытаў:

Чаму не здымаеце на кінастужку? Святла мала? Шкадаваць да...

Свае фота і перадыму лотым на кінастужку і «стады ўбачыць іх на экране. Праўда, не будзе руху...

Нічога, ніхай убачаць ха-

за граніцу. Яго, напэўна, і глядзеў У. І. Ленін у лютым 1914 года.

Ветран ачынена кінематограф Іван Сяргеевіч Фралов зьявіўся, дзвары і знаходзіцца дзвер у Баку. Не так даўно мне давлялося сустрацца з ім. Ён расказаў пра найбольш цікавыя здымкі, зробленыя ім у розны час.

У якасці памочніка апэратара — аднаго з першых рускіх кінафабрыкантаў А. Дранкова — юнак Фралов у 1909 годзе пабыў у Яснай Паліне, удзельнічаў у кіназдымцы Льва Талстога.

Праз чатыры гады, будучы ўжо вопытным апэратарам, Фралов самастойна здымаў па заданню прыватнай фірмы працэс Бейліса.

З дапамога пісьменніка Уладзіміра Караленкі мне ўдалося сее-то зняць у нас суда над Бейлісам, — успамінае Іван Фралов.

Вядома, якое ядзінае было ўсета-агульнае абурэнне судовой ініцыятыўнай. У радзе гарадоў адбыліся рабочыя дэманстрацыі пратэсту. Унік камітэт па абароне Бейліса, які выпусціў адрозну да грамадска-спісаную Караленкам, які прыбыў у Кіев».

Некаторыя фотарэпастандэнды левых газет і мнэ. — названнае таварыства «Варат»; дэманстрацыі стужкі былі забаронены ўладамі. Фільм быў прададзены

пракурора, падстаўныя сведкі — пераапанутыя паліцэйскі, праваапераў Веру Чыбырак, абаронцаў. Абвінавачваема Бейліса — была прамачынка цацельнага заводу дастаўляла ў закрытай карэце. Натойн ля будынка кожны дзень яго гасціна сустракаў і правадзіў да ўваходу ў залу суда. Суправаджаў яго ад карэты да дзвярэй суды ўдзельніцы паліцэйскай канвой з агонейнымі ішмакмі.

Чаму вы стаіце тут, не ідзеце ў залу суда? — звярнуўся раптам да мяне Уладзімір Галанцінэвіч Караленка.

Нас не прапускаюць. — ськазаў фатографы, якія акружылі яго.

Не прапускаюць! А фатографы манархічны газет там здымаюць! — не ўважваючы абурэння, ськазаў п'ясеменнік і пайшоў у залу суда.

На тры дзень ён сам стаў ля ўваходных дзвярэй і прымушваў паліцэйскую ахову прапусціць нас — і фатографы — у будынак. Але ў зале суда не чапала святла для кінадымкаў. Давялася раскрыць камеру і рабыць здымкі пры ўспышках магія. Караленка спытаў:

Чаму не здымаеце на кінастужку? Святла мала? Шкадаваць да...

Свае фота і перадыму лотым на кінастужку і «стады ўбачыць іх на экране. Праўда, не будзе руху...

Нічога, ніхай убачаць ха-

ця б, у якой абстаноўцы адбываецца гэтая ганьба...

У апошні дзень суда, мал я адмыў чытанне прыгавора, мяне згроб рыжываўся жанда, апынуў у бакавыя дзверы, хрышчы пры гэтым:

— Нельга! Не загадана! Ідзі адсюль!

Раптам павіўся Караленка і ішла ськазаў:

— Ідзеце за мной! Павеў наперад, прапусціў у залу і даду:

— Адсюль здымаеце, тут спякайней...

Зрабіўшы яшчэ два здымкі, я пачаўся на вуліцу, паставіў кінакамеру і зняў эпізод, калі апраўдана Бейліса вынеслі на руках з будынка суда, зняў, як незвычайна людзі пацясілі яму рукі, вышавалі, падносілі кветкі. Іх было столькі, што, здавалася, ім заваліла маленькага чарнабародага чалавека, які толькі што перастаў называцца абвінавачваемым.

Хтосці можа паціснуць маю руку. Гэта быў Караленка.

Царская цензура не дазволіла паказаць знятыя кадры ў Расіі. Гаспадары кінафірмы прадалі іх гэтаму за граніцу. Там да знятых кінадымкаў, відаць, дадалі нейкія ініцыяваныя эпізоды і змусцілі на экран, ператварыўшы іх у меладраму», як ськазаў у сваім п'ясе У. І. Ленін.

У маі 1917 года ў Петраградзе Фралов даваўся здымаць для кіно Уладзіміра Ільіча.

Справа была так. Прыватная кінафірма А. Сава ставіла ігравыя фільмы «У змрочу чыарым» (пад аб'яўкамі самадзяткаў). Па сюжэту карціны трэба было

паказаць мітынг на заводзе. Наб традыцыя па ініцыятыўу, шэф даручыў Фралову зняць некалькі метраў стужкі на сапраўдным мітынгу. Адзін знаёмы журналіст параві апэратара паехаць на Абухаві-скі завод, паведаўшы прывітны арганізатараў мітыгу, якія запрашалі Леніна выступіць.

Тадзі Фралов і адлюстраваў прывед Ільіча, выхад з машыны, сустрэчу з рабочымі, якія праводзілі яго да вежы майстарні. У памяшканні выступленне зняць не ўдалося: не хапала святла. Затое апэратар зняў развітанне Леніна з абухавіцамі, калі ён ішоў з майстарні і сьяду ў аўтамабіль. Стужка была нароўненая — сорак два метры. Праз некалькі дзён Фралов зняў мітынг у двары Пундзі-скага заводу, дзе выступіў Ленін.

Але кадры гэтыя не ўвайшлі ў фільм. Кінапрадпрыемствы за гадна прадалі іх зарубежным фірмам.

Шкава, што ў старой запіскай кніжцы Фралов знайшоў здымкі, знятыя трох абухавіцкіх бальшавікоў, якія аказалі тым дапамогу пры кіназдымцы Ільіча. Адным з іх аказаўся Яўгеній Пятроў Ану-Фрэў. Стары бальшавік і кінаветэран у час іх індэляўнай сустрэчы сфатаграфаваліся на намале. Цяпер яны перапісваюцца.

Тадзі два найбольш дурныя эпізоды ў творчай біяграфіі кінааператара Івана Фралова. Да гэтага трэба дадаць, што ў індэляўнай у здымках першых савецкіх гістарычных фільмаў — «Палан і Крапавіч», «Дэкабрысты», «Сцяпан Халтурын».

Макс ПАЛЯНОУСКІ. [АДН].

«МІНСК» — У МАСКВЕ

Дзверы гэтага сучаснага светлага будынка, што ўзвышаецца на прапекце імя Горнага ў Маскве, вось ужо другі месяц гэсціна расчынены перад тымі, хто прыязджае ў сталіцу нашай краіны з усіх куткоў зямлі.

Атэль «Мінск» — зьяе неабыякі надпіс на яго фасадзе.

«Мінск» па праву лічыцца адной з лепшых маскоўскіх гасцініц.

У гасцініцы велікі ўтульна і прыгожа. Той, хто пабыў у ёй, па вартасці ачаўно добры густ архітэктара і афарміцеля, выснаганую працу будаўнікоў, афарміцеля, прастата, значнасць і максімум зручнасці — вось тыя крытэрыі, якімі кіраваліся аўтары пры планіроўцы памяшкання, праекціроўцы мэблі, дэкараванні холу і нумароў. Забавіце ў лобы нумар — вы перакамецеся ў гэтым. Убудаваныя, адобленыя светлымі дубам і пластычнымі шафамі для аздзення і нішы для бібліотэкі і чамаданаў, пашыраныя паддаконнікі, якія адначасова служыць рабочым сталом, зручныя ніжнія мяккія крэслы, навалы і локні, намялітныя адушавы і ваніны займаюць мала месца і разам з тым забяспечваюць зручнасць і ўтульнасць.

Проста, з густым адобраным і холы на момант паверсе. Тут зручныя офісы для дзюнкеры і крэслы для наведвальнікаў, пакрытыя пластычнай падлога, мяккія тонны сцен — розныя ў нумары холы.

У афармленні гасцініцы ўдзельнічалі і беларускія майстры прыкладнага мастацтва — у нумарах, холлах, вестыбілі вы сустрэчае беларускі кераміку і дэкаратыўнае неманскае шкло, Беларускія маларты адушавачы і ў расстаране, 60 павароў, у распардыжніні яны механізаваны і электрыфікаваны па апошніму слоўу тэхнікі нухі, частуючы вас беларускімі нацыянальнымі стравамі.

З сучасных шкідных вонан атэль, які цэнтралізуе стужынаю адуоуж фасад, адрываецца прыгожы від на прапект імя Горнага. У сваю чаргу асабліва прыгожасць надае прапекту і сам атэль.

Сын кампазітара — Станіслаў у 1868 г. працаваў у Варшаве чыноўнікам у мясціні, а Баляслаў — быў артыстам Вялікага тэатра ў Варшаве.

У 1872 г. пасля смерці Станіслава Манюшкі яго жонка Александра Кесаварна Манюшка вядзе прасіў аб зацвярджэнні і дваранстве яе з сынамі.

У справе ёсць прапанне сыноў, унукаў Манюшкі аб зацвярджэнні іх у дваранстве.

Перапіска Мінскага дваранскага дэпутатскага сабравання, паватовага прадавадзіцеля дваранства з нашчаскамі кампазітара працягвалася да 1916 года.

Я. БРАВЕР.

ПА ГІСТАРЫЧНЫХ МЕСЦАХ